

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ अथ शुश्राव राजर्षि तमुतङ्को नराधिप । वनं संप्रस्थितं राजन् वृहदश्वं द्विजोत्तमः ।
तमुतङ्को महातेजाः सर्वास्त्रविदुषाम्बरं । न्यवारयदमेयात्मा समासाद्य नरोत्तमं ।
॥ उतङ्क उवाच ॥ भवता रक्षणं कार्यं तत्तावत् कर्तुमर्हसि । निरुदिग्ना वयं राजंस्त्वत्प्रसादाद्भवेमहि । १२४२५
त्वया हि पृथिवी राजन् रक्ष्यमाणा महात्मना । भविष्यति निरुदिग्ना नारण्यं गन्तुमर्हसि ।
पालने हि महान् धर्मः प्रजानामिह दृश्यते । न तथा दृश्यतेऽरण्ये माभूत्ते बुद्धिरीदृशी ।
ईदृशो नहि राजेन्द्र धर्मः क्व च न दृश्यते । प्रजानां पालने यो वै पुरा राजर्षिभिः कृतः ।
रक्षितव्याः प्रजा राज्ञा तास्त्वं रक्षितुमर्हसि । निरुदिग्नास्तपश्चतुं नहि शक्नोमि पार्थिव ।
ममाश्रमसमीपे वै समेषु मरुधन्वसु । समुद्रो बालुकापूर्णा उज्जालक इति स्मृतः । १२४२६
वज्रयोजनविस्तीर्णो वज्रयोजनमायतः । तत्र रौद्रो दानवेन्द्रो महारौद्रपराक्रमः ।
मधुकैटभयोः पुत्रौ धुन्धुर्नाम सुदारुणः । अन्तर्भूमिगतो राजन् वसत्यमितविक्रमः ।
तं निहत्य महाराज वनं त्वं गन्तुमर्हसि । श्वेते लोकविनाशाय तप आस्थाय दारुणं ।
त्रिदशानां विनाशाय लोकानाञ्चापि पार्थिव । अवध्या देवतानां हि दैत्यानामथ रक्षसां ।
नागानामथ यक्षाणां गन्धर्वाणाञ्च सर्वशः । अवाप्य स वरं राजन् सर्वलोकपितामहात् । १२४२७
तं विनाशय भद्रं ते मा ते बुद्धिरतोऽन्यथा । प्राप्त्येव महतीं कीर्तिं शाश्वतीमव्ययां ध्रुवां ।
क्रूरस्य तस्य स्वपतो बालुकान्तर्हितस्य च । सम्बत्सरस्य पर्यन्ते निःश्वासः संप्रवर्त्तते ।
यदा तदा भ्रूक्षलति सशैलवनकानना । तस्य निश्वासवातेन रज उद्भूयते महत् ।
आदित्यपथमाश्रित्य सप्ताहं भूमिकम्पनं । सविस्फुलिङ्गं सज्जालं धूममिश्रं सुदारुणं ।
तेन राजन्न शक्नोमि तस्मिन् स्थातुं स्व आश्रमे । तं विनाशय राजेन्द्र लोकानां हितकाम्यया । १२४२८
लोकाः स्वस्था भविष्यन्ति तस्मिन् विनिहतेऽसुरे । त्वं हि तस्य विनाशाय पर्याप्त इति मे मतिः ।
तेजसा तव तेजश्च विष्णुराध्याययिष्यति । विष्णुना च वरो दत्तः पूर्वं मम महीपते ।
यस्तं महासुरं रौद्रं बधिष्यति महीपतिः । तेजस्तं वैष्णवमिति प्रवेक्ष्यति दुरासदं ।
तत्तेजस्त्वं समाधाय राजेन्द्र भुवि दुःसहं । तं निःसृज्य राजेन्द्र दैत्यं रौद्रपराक्रमं ।
नहि धुन्धुर्महातेजा तेजसाऽल्पेन शक्यते । निर्दग्धुं पृथिवीपाल स हि वर्षशतैरपि । १२४२९
इति श्री महाभारते आरण्यपर्वणि मार्कण्डेयसमाख्यापर्वणि धुन्धुमारोपाख्याने एकाधिकविंशतोऽध्यायः ॥ २०१ ॥
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ स एवमुक्तो राजर्षिस्तङ्केनापराजितः । उतङ्कं कैरवश्रेष्ठ कृताञ्जलिरथाब्रवीत् ।
न तेऽभिगमनं ब्रह्मण् भोधमेतद्भवति । पुत्रो ममाद्यं भगवन् कुबलाश्व इति स्मृतः ।
धृतिमान् क्षिप्रकारी च वीर्येण प्रतिमो भुवि । प्रियञ्च ते सर्वमेतत् करिष्यति न संशयः ।
पुत्रैः परिवृतः सर्वैः शूरैः परिघवाजभिः । विसर्जयस्व मां ब्रह्मन् न्यस्तशस्त्रोऽस्मि साम्प्रतं ।
तथाऽस्त्विति च तेनोक्तो मुनिनाऽमिततेजसा । स तमादिश्य तनयमुतङ्काय महात्मने । १२४३०
क्रियतामिति राजर्षिर्जगाम वनमुत्तमं ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ क एष भगवन् दैत्यो महावीर्यस्तपोधन ।